

A Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet története

Szegeden 1963-tól 1988-ig folyt közgazdász képzés – kis megszakításokkal - a budapesti egyetem kihelyezett levelező tagozatán. A nappali tagozatos egyetemi szintű, ötéves közgazdász képzést 1994. szeptemberében sikerült elindítani a levelező és kiegészítő képzésekkel együtt a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, amelyen belül 1995 novemberében alakult meg a *Közgazdasági Tanszékcsoport* Farkas Beáta vezetésével. A Tanszékcsoport részeként jött létre az *Elméleti Közgazdaságtani Tanszék* Czagány László irányításával, míg a *Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszék* 1997-ben alakult meg Lengyel Imre szervezésében és vezetésével. Sikeres akkreditációs eljárást követően 1999. július 1-én vált önállóvá a József Attila Tudományegyetemen belül a Gazdaságtudományi Kar, Farkas Beáta dékán, Czagány László és Lengyel Imre dékánhelyettesek vezetésével. A Gazdaságtudományi Kar az egyik alapító kara lett a 2000-től integráltan működő, 12 karú Szegedi Tudományegyetemnek¹.

A *Gazdaságtudományi Kar (GTK)* megalakulásakor a két tanszék munkatársai:

Elméleti Közgazdaságtani Tanszék:

Dr. Czagány László *tanszékvezető egyetemi docens, kandidátus*

Prof. Dr. Nagy Lajos *ny. egyetemi tanár, MTA doktora*

Dr. Andrassy Adél *egyetemi docens, kandidátus*

Dr. Sipos Miklós *egyetemi docens, kandidátus*

Dr. Imre Ottó *egyetemi adjunktus*

Dr. Mozsár Ferenc *egyetemi adjunktus*

Fenyővári Zsolt *egyetemi tanársegéd*

Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszék:

Dr. Lengyel Imre *tanszékvezető egyetemi docens, kandidátus*

Dr. Buzás Norbert *egyetemi docens, kandidátus*

Deák Szabolcs *tudományos segédmunkatárs*

A GTK szervezete 2004-től átalakult: három intézet, az intézeteken belül pedig szakcsoportok jöttek létre. Az Elméleti Közgazdaságtani Tanszék és a Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszék összevonásából alakult meg a Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet az alábbi szervezeti és személyi felállásban.

¹ *Forrás:* SZTE GTK 10 éves jubileumi emlékfűzet, 2009.

Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet:

Dr. Lengyel Imre *intézetvezető egyetemi docens, kandidátus*
Kovács Adrienn *titkárnő*

Elméleti Közgazdaságtani Szakcsoport:

Dr. Mozsár Ferenc *szakcsoportvezető egyetemi docens, PhD*
Dr. Czagány László *egyetemi docens, kandidátus*
Dr. Belyó Pál *tudományos főmunkatárs, kandidátus*
Deák Szabolcs *egyetemi adjunktus*
Fenyővári Zsolt *egyetemi tanársegéd*
Nagy Benedek *egyetemi tanársegéd*

Regionális Gazdaságfejlesztési Szakcsoport:

Dr. Lengyel Imre *szakcsoportvezető egyetemi docens, kandidátus*
Dr. Buzás Norbert *egyetemi docens, kandidátus*
Dr. Pukli Péter *egyetemi docens, PhD*
Imreh Szabolcs *egyetemi tanársegéd*
Kovács Péter *egyetemi tanársegéd*

A nyugdíjazások, eltávozások és fiatal kollégák felvételét követően 2017 őszén az intézetben közalkalmazotti munkaviszonyban az alábbi munkatársak dolgoztak.

Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet:

Prof. Dr. Lengyel Imre *intézetvezető egyetemi tanár, az MTA doktora*
Ambrus Bettina *intézeti adminisztrátor*
Dombovári Dolores *titkárnő (GYES)*

Elméleti Közgazdaságtani Szakcsoport:

Dr. Mozsár Ferenc *szakcsoportvezető egyetemi docens, PhD*
Dr. Kotosz Balázs *főiskolai docens, PhD*
Dr. Nagy Benedek *adjunktus, PhD*
Szakálné Dr. Kanó Izabella *adjunktus, PhD*
Elekes Zoltán *tanársegéd*
Sávai Marianna *tanársegéd*

Regionális Gazdaságfejlesztési Szakcsoport:

Prof. Dr. Lengyel Imre *szakcsoportvezető egyetemi tanár, az MTA doktora*
Dr. Lukovics Miklós *egyetemi docens, PhD*
Dr. Imreh-Tóth Mónika *adjunktus, PhD (GYED)*
Dr. Vas Zsófia *adjunktus, PhD (GYED)*
Gyurkovics János *tanársegéd*
Juhász Sándor *tudományos segédmunkatárs*

Az Intézet és mindkét jogelőd tanszéke a kezdetektől szervezi és oktatja az adott tanszék profiljába tartozó tárgyakat a GTK alap-, mester- és doktori képzésében egyaránt, de az egyetem több társkarára is folyamatosan átoktat. Az *Elméleti Közgazdaságtani Tanszék*, illetve *Szakcsoport* fő tárgyai: mikroökonómia, makroökonómia, gazdaságpolitika, nemzetközi gazdaságtan, közösségi gazdaságtan, piacelmélet, ökonometria. A Szakcsoport és munkatársai aktívan vesznek részt a Gazdaságtudományi Kar *gazdálkodás és menedzsment alapképzés* szervezésében és irányításában, amelynek keretében távoktatás is működik.

A *Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszék*, illetve *Szakcsoport* alapvetően regionális tudományi tárgyakat oktat: regionális és városgazdaságtan, regionális és lokális gazdaságfejlesztés, helyi vállalkozásfejlesztés, regionális politika és területfejlesztés, területi tervezés, pályázatkészítés, projektvezetés, lokális tudásmenedzsment, innováció-menedzsment, kutatómódszertan. A Tanszék szervezte és irányította 1997–2000 között az ötéves közgazdasági képzésben a negyed- és ötödévből választható egyik szakirányt, a *nonprofit és közszolgálati szakirányt*, illetve 2000–2008 között a *vállalkozásfejlesztési szakirányt*. A Bologna-féle felsőoktatási rendszer bevezetésekor a Szakcsoport szervezte és irányította a *regionális és környezeti gazdaságtan mesterszakot* 2008–2013 között, ezt követően 2013-tól a *vállalkozásfejlesztési mesterszakot*.

Az Intézet munkatársai a GTK több bizottságában fontos pozíciót töltenek be, de a hazai *felsőoktatási közéletben* is aktívan részt vesznek, Lengyel Imre a MAB Gazdaságtudományi Bizottságának (2007–2010), illetve Társadalomtudományi Szakbizottságának (2012-től) tagja.

Az Intézet kollégái a GTK *Közgazdaságtani Doktori Iskolájának* szervezésében és működtetésében is közreműködnek, Lengyel Imre a Doktori Iskola törzstagja és 2012–2016 között vezetője, Vas Zsófia 2014–2017 között nemzetközi titkára. Az Intézet munkatársai több tárgyat oktatnak magyar és angol nyelven, pl. mikroökonómia, makroökonómia, kutatómódszertan. A Doktori Iskolán belül működő *Gazdaság- és vállalkozásfejlesztési program* (2012-ig *Regionális gazdaságtani és gazdaságpolitikai program*) szervezője és koordinálója a Regionális Gazdaságfejlesztési Szakcsoport. A tárgyakat részben neves meghívott oktatók – többek között Rechnitzer János, Szerb László és Varga Attila professzorok – részben a Szakcsoport kollégái oktatják, többek között regionális és városgazdaságtan, regionális gazdaságfejlesztés tárgyakat, továbbá szervezik a program hallgatóinak kutatóműhelyét.

Az *Elméleti Közgazdaságtani Tanszék*, illetve *Szakcsoport* munkatársai aktívan részt vettek *egyetemi tananyagok* kidolgozásában. Több kiadásban megjelent, több felsőoktatási intézetben használt egyetemi jegyzetek a Czagány László és Mózsa Ferenc által kidolgozott „A közgazdaságtan alapjai” (JATEPress, 1991), valamint Czagány László, Fenyővári Zsolt és Mész József „Közgazdaságtan I: mikroökonómia” és „Közgazdaságtan II: makroökonómia” (JATEPress, 2005) tankönyvek. A Tanszék gondozta Jochen Schumann „A mikroökonómiai elmélet alapvonásai” könyvének német nyelvről magyarra történő fordítását és kiadását

(JATEPress, 1998), amelyet Nagy Lajos szerkesztett és Mozsár Ferencsel együtt egyeztetette az eredeti szöveggel. Nemrég jelent meg Dusek Tamás és Kotosz Balázs „Területi statisztika” (Akadémiai Kiadó, 2016) könyve, amely több egyetemen tananyag mester- és doktori képzésekben.

A *Regionális Gazdaságfejlesztési Szakcsoport* munkatársainak közreműködésével is több tankönyv készült, közülük kiemelkednek Lengyel Imre és Rechnitzer János „Regionális gazdaságtan” (Dialóg Campus, 2004), Lengyel Imre „Verseny és területi fejlődés” (JATEPress, 2003) és Lengyel Imre „Regionális gazdaságfejlesztés” (Akadémiai Kiadó, 2010) című művei, utóbbi elnyerte 2010-ben az Akadémiai Kiadó Nívódíját.

Az Intézet élenjár a *tehetséggondozásban, a tudományos utánpótlás* nevelésében. A jelenlegi kollégák témavezetésével eddig 9 fő szerezte meg doktori (PhD) fokozatát és további 9 doktorandusz készül fel értekezésének megvédésére. Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciákon (OTDK) a kollégák irányításával 24 hallgató nyert díjat (tíz I. díj, hat II. díj, nyolc III. díj), a sikeres tehetséggondozás elismeréseként két kolléga kapta meg az OTDT *Mestertanár Aranyérem Díjat* (Lengyel Imre 2010-ben, Lukovics Miklós 2013-ban). Az Intézet fiatal kollégái közül három fő nyert az OTDK-n I. díjat, egy fő III. díjat. A Magyar Regionális Tudományi Társaság által adományozott Kiváló Ifjú Regionalista Díjat két kolléga is elnyerte, Lukovics Miklós 2010-ben, Vas Zsófia 2017-ben.

Az Intézet *tudományos kutatásai* szerteágazók, de közösnek tekinthető, hogy a *regionális tudományhoz*, főleg a *regionális gazdaságtanhoz*, annak valamelyik kérdésköréhez, határterületéhez közeli témakörökben publikálnak mindkét Szakcsoport munkatársai². Élénk hazai és nemzetközi érdeklődés követi a regionális versenyképességről, a regionális gazdaság- és vállalkozásfejlesztésről, a régiók növekedéséről és fejlődéséről, az egyetem és gazdaság helyi kapcsolatáról született tudományos eredményeket. Az közelmúltban elindult új kutatási irányok, a tudásáramlás és hálózatok térbelisége, a felelősségteljes innováció (responsible innovation), a kapcsolódó változatosság (related variety), a regionális ellenálló képesség (regional resilience) stb. nemzetközileg is újdonságnak számító kérdéskörök. Az Intézetben 20 év alatt több, mint 500 tudományos publikáció született, amelyekből másfélszáz folyóiratcikk (harmada angolul), közel 50 könyv (kétharmada könyvszerkesztés) és mintegy másfélszáz könyvrészlet (negyede angolul), a munkákra közel ötezer független hivatkozás történt. Az Intézet honlapjáról 17 kiadvány ingyen letölthető³.

² Az Intézet jelenlegi kollégáitól született fontosabb tudományos publikációk listája megtalálható a kötetben.

³ <http://www.eco.u-szeged.hu/karrol/szervezeti-felepites/intezetek/kozgazdasagtani-es-gazdasagfejlesztési-intezet/kozgazdasagtani-es-gazdasagfejlesztési-intezet>

A tudományos kutatások jelentős részét *országos pályázatok* finanszírozták, az Intézet elnyert több OTKA, NKFP, TÁMOP, EFOP stb. kutatást⁴, illetve a kollégák részt vettek mások által elnyert ilyen kutatásokban. Az Intézet 1999-től folyamatosan vállalt megbízásos munkákat, pl. részt vettünk a Dél-Alföld régió területfejlesztési dokumentumainak elkészítésében, főleg gazdaság- és vállalkozásfejlesztési koncepciójának kidolgozásában, illetve a Csongrád megyei fejlesztési elképzelések összeállításában, de a hazai építőipari klaszterek, vagy ipari parkok fejlesztésében is. Több határmenti kutatásban dolgoztunk együtt román és szerb kollégákkal közösen.

Az Intézet közel tíz nagyobb *tudományos konferenciát szervezett*, amelyek közül kiemelkedik a GTK első, 1999-ben megtartott, a regionális versenyképességgel foglalkozó rendezvénye neves előadókkal, avagy a Magyar Regionális Tudományi Társaság 2005-ös szegedi vándorgyűlése. Szintén az Intézet kollégái szervezték 2013–2016 között a „Central European PhD-workshop on regional economics” évente tartott rendezvényesorozatot, és szerkesztették a legjobb tanulmányokból álló lektorált kötetet. Szintén kiemelendő a GTK-n az Intézet által szervezett „Közgázos vitaülések” sorozat, amelyre neves hazai szakembereket hívtunk meg, kb. 30 főt az elmúlt 8 évben.

Az Intézet munkatársai a *tudományos közéletben* is aktív szerepet töltenek be, több hazai és nemzetközi szervezet tagjai, rendszeresen előadnak a hazai és nemzetközi konferenciákon, több folyóirat szerkesztőbizottságában dolgoznak, többen az MTA IX. osztálya köztisztviselői tagjai. Lengyel Imre a Regionális Tudományos Bizottság alelnöke (1999–2008), elnöke (2008–2011), az MTA közgyűlési képviselője (2013–2016), továbbá a Magyar Regionális Tudományi Társaság elnökségi tagja (2002–2017), alelnöke (2014–2017), az MTA Szegedi Területi Bizottság elnökségi tagja (2014–2017), a Gazdaságtudományi Szakbizottság elnöke (2008–2017), az Akadémiai Kiadó 'modern regionális tudományi' sorozat alapítója és szerkesztője (2009-től napjainkig 11 kötet jelent meg).

Az Intézetben a két évtized alatt elvégzett oktatási és tudományos tevékenységeket áttekintve igen mozgalmas időszakot éltünk meg. Eltelt két évtized, ami egy ember életében nagyon sok, de egy intézet életében csupán egy epizód. Reméljük, hogy erőfeszítéseink nem voltak hiábavalók, mind az oktatásban és oktatásszervezésben, mind a tudományos munkában és tudományos közéletben megtettük azokat a lépéseket, leraktuk azokat az alapokat, amelyekre a bennünket követő generációk is építhetnek.

Lengyel Imre

Szeged, 2017. november 20.

⁴ A munkatársak feltüntették önéletrajzukban azokat a fontosabb kutatásokat, amelyeket irányítottak, vagy amelyekben tevélegesen részt vettek.